

Nr 287.

Av herr **Henriksson**, om återbetalande till Aktiebolaget
E. L. Schüllerqvist av visst skattebelopp jämte ränta.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift den 7 februari 1927 anhöll Aktiebolaget E. L. Schüllerqvist i Gävle, att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition om utbetalande till bolaget av ett belopp av 62,803 kronor 16 öre jämte ränta såsom ersättning för vad bolaget förmenade sig hava fått för mycket erlægga i kronoutskylder på grund därav att vissa i ärendet omfördälda, av England år 1915 beslagtagna varor i bolagets räkenskaper avskrivits först år 1920 i stället för, såsom enligt bolagets mening rätteligen bort ske, det år då beslagen ägt rum.

Över ansökningen avgåvos utlåtanden av kammarrätten, efter vederbörande kronoombuds hörande, den 15 och av statskontoret den 19 mars 1927.

Kronoombudet — landskamreraren hos länsstyrelsen i Gävleborgs län — anförde följande:

»I anledning av Aktiebolaget E. L. Schüllerqvists underdåniga framställning om restitution av skatt, utgången från såsom tillgångar i bolaget bokförda värden, som beslagtogs i England men sedermera icke lösgivits eller ersatts, får jag i egenskap av kronans ombud avgiva infordrad förklaring och i sådant avseende anför följande.

De uppgifter sökandebolaget lämnat rörande boksluten åren 1916—1925 hava av mig kontrollerats och befunnits överensstämma med originalräkenskaperna. Särskilt har jag granskat bolagets varukonton till utvärderande, huruvida bolaget under åren 1916—1919 verkställt några avskrivningar av här ifrågakommande varutillgång. Någon sådan avskrivning har icke verkställts förrän å 1920 års bokslut, då resterande fordringsbeloppet 404,380 kronor 19 öre avskrevs ur räkenskaperna.

Vid sådant förhållande och då bolagets skatteberäkningar äro rätt utförda samt starka moraliska eller billighetsskäl tala för att staten återbetalar skatter, som utgått på ifrågakommande, på grund av extrema förhållanden icke influtna fordringar, anser jag mig böra tillstyrka nådigt bifall till bolagets framställning såväl till kapital som ränta.»

Kammarrätten anförde:

»Kammarrätten har icke något att erinra mot att till bolaget restitueras ifrågakommande skattebelopp 62,803 kronor 16 öre, eventuellt minskat med vad bolaget under angivna förutsättning bort år 1922 erlægga i B-skatt eller 11,564 kronor. Vad angår ränta å samma belopp finner kammarrätten sådan icke böra beräknas för längre tid än från och med den 6 maj 1919, enär jämlikt förordningen den 2 maj 1919 angående rätt till ränta vid restitution av utskylder, den, som efter besvär vinner nedsättning i utskylder, icke äger rätt att till-

godoräkna sig ränta för tid före nämnda den 6 maj samt bolaget icke kan anses i förevarande hänseende hava bättre rätt än de i omförmälda förordning omnämnda skattskyldiga. I enlighet härmed skulle ränta utgå efter 5 procent å ett belopp av 24,581 kronor 3 öre från och med den 6 maj 1919 till och med den 11 november 1921, å ett belopp av 111,370 kronor från och med den 6 maj 1919 till och med den 11 november 1921 samt å ett belopp av 62,803 kronor 16 öre från och med den 12 november 1921 till betalning sker, eller, därest hänsyn skall tagas till B-skatten, till den dag, bolaget visar sig hava erlagt 1922 års kronoutskylder, och däriifrån å 51,239 kronor 16 öre tills betalning sker.»

Statskontoret anförde:

»Statskontoret finner sökandens begäran om skattereglering av billighets-skäl påkallad och synes ett tillmötesgående av framställningen på grund av de säregna omständigheterna i detta fall knappast behöva möta betänkligheter med hänsyn till konsekvenserna. Kammarrätten har i sitt yttrande ifrågasatt, att det belopp ansökningen avser eventuellt skulle minskas med vad bolaget under angiven förutsättning bort år 1922 erlägga i B-skatt, varmed torde böra förknippas rätt att i stadgad ordning erhålla restitution av skatten vid de beskattade vinstmedlens utdelning till aktieägarna. Då den i beskattningsfrågor speciellt sakkunniga myndigheten icke i detta avseende uttalat någon bestämd mening, anser sig statskontoret icke böra förorda det ena eller andra alternativet. Beträffande ränteberäkningen ansluter sig statskontoret till kammarrättens uppfattning. Vad den budgetmässiga sidan av saken angår torde statsverkets utgift lämpligen kunna behandlas såsom restitution, i vilket fall anslag för ändamålet icke behöver anvisas. Riksdagens medgivande till utbetalningen är dock givetvis erforderligt.»

Vid föredragning av ärendet den 3 februari 1928 fann emellertid dåvarande chefen för finansdepartementet ansökningen icke i då föreliggande skick kunna förordas till bifall, enär han ansåg utredningsmaterialet böra kompletteras i olika hänseenden. Sedan sökanden beretts tillfälle att inkomma med visst kompletterande utredningsmaterial, anbefalldes statskontoret att avgiva förnyat utlåtande i ärendet. Därvid förutsatte departementschefen, att sökandens räkenskaper med tillhörande verifikationer, i mån så befunes erforderligt, ställdes till statskontorets förfogande. Sedan sökanden förklarat sig villig att ställa sina räkenskaper till statskontorets förfogande, medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 24 februari 1928, att ämbetsverket finge vid granskningen av räkenskaperna anlita auktoriserad revisor såsom sakkunnigt biträde.

I sitt förnyade utlåtande den 20 juni 1928 hänvisade statskontoret till en början till innehållet i följande av auktoriserade revisorn P. Norman, som av statskontoret anlåtats, avgivna intyg:

»I England beslagtagna varor utgjorde enligt bolagets inventariebok vid 1915 års utgång 1,316,360 kronor 65 öre. Motsvarande tillgångar i 1916 års inventarium utgjorde 1,918,030 kronor 58 öre. Från denna summa har avdragits kostnader i England med 218,548 kronor 10 öre, så att bokförda nettovärdet blir 1,699,482 kronor 48 öre. Sedan en del partier ytterligare frigivits har inventarievärdet å i England liggande varor för åren 1917 och 1918 utgjort respektive 1,435,267 kronor 59 öre och 1,438,946 kronor 19 öre, varvid varorna upptagits

till 1915 och 1916 års ursprungliga värden utan avdrag för kostnader. Den år 1916 gjorda avskrivningen å 218,548 kronor 10 öre har alltså under följande år återgått. Däremot har under år 1917 en annan avskrivning verkställts genom att från summan av hela lagret avdraga 165,670 kronor 52 öre, till vilken post är fogad texten: 'Avgår för i England upplösta varor m. m.' År 1918 har med lagret förfarit på liknande sätt dock med den skillnaden att nedskrivningen då ökats till 375,000 kronor. Huruvida denna nedskrivning hänför sig till englandsvarorna eller ej framgår icke av räkenskaperna.

I 1919 års inventarium bokföras de kvarvarande beslagtagna varorna till 1,310,913 kronor 81 öre. Detta år har någon nedskrivning icke ägt rum, utan varorna ha upptagits till sina ursprungliga värden. Bokföringsmässigt sett har alltså en uppvärdering ägt rum från föregående år med 375,000 kronor, vilket alltså kommit detta års rörelse till godo. 1919 års bokförda värde har sedan övergått till år 1920, vilket år uppgörelsen med England kom till stånd.

Av de kvarhållna icke gottgjorda varorna, vilka enligt 1919 års inventarium hade ett bokfört värde av 1,310,913 kronor 81 öre, hänföra sig partier uppgående till sammanlagt 385,687 kronor 69 öre till 1916 års beslag.

För de varor, vilka England icke frigivit och vilka lågo till grund för 1920 års uppgörelse, har bolaget erhållit följande gottgörelse:

Enligt »50 % uppgörelsen»:

År 1920 från E. Löfgrens advokatbyrå i olika poster	kronor 960,045: 75	
År 1921 från E. Löfgrens advokatbyrå i olika poster	» 38,201: 06	998,246: 81

Försäkringsersättning:

År 1919 Ocean.....	kronor 81,001: 25	
» 1920 »	» 177,708: —	
» » Hansa.....	» 40,474: 97	
» » Statens Krigsförsäkringskommission	» 200,000: —	499,184: 22
		<u>Kronor 1,497,431: 03</u>

I december 1918 finnes i kassaboken införd en post 'Vinst å i England sålda 12,921 balar kaffe' 193,815 kronor, vilken post är gottgjord kaffekontot. Någon full klarhet, beträffande vilka varupartier och dylikt posten avser, har icke kunnat vinnas, men av allt att döma torde posten vara hänförlig till den gottgörelse bolaget erhållit.

Den totala ersättningen för de till 1,310,913 kronor 81 öre i 1919 års inventariebok upptagna varorna synes således uppgå till sammanlagt 1,691,246 kronor 3 öre.»

Därefter anförde statskontoret, bland annat, följande:

Genom utredningen hade omständigheter påvisats, som ställde sökandens framställning i en helt annan dager än då statskontoret vid föregående tillfälle hade att yttra sig över den.

Bolagets yrkande på skatterestitution grundade sig på den uppfattningen, att det varit sakligt berättigat att — i stället för som skett år 1920 — bolaget

redan år 1915 verkställt avskrivning av de beslagtagna varorna i den mån enligt bolagets uppgift ersättning från England sedermera icke erhållits. Frågan gällde sålunda huruvida en sådan tidigare avskrivning och därav följande förskjutning av beskattningen kunde anses äga tillräcklig grund för sig. Ämbetsverket ville då till en början framhålla vissa allmänna synpunkter. Det torde otvivelaktigt ej sällan inträffa, att företag redovisade och beskattades för tillgångar, som sedermera visade sig vara värdelösa eller av lägre värde än det, vartill de vid taxeringen upptagits och som därför först något efterföljande år av- eller nedskreves, men någon ändring av de fastställda taxeringarna för de olika åren med eventuellt åtföljande restitution av erlagd skatt kunde av sådan anledning enligt skatteförfattningarna icke förekomma. För att statsmakterna skulle i ett enstaka dylikt fall genom ett särskilt beslut medgiva skattereglering torde därför alldeles säregna och starka skäl böra föreligga. Bolaget återopade nu såsom grund för sitt yrkande, att den förlust, som bolaget påstod sig hava lidit till följd av de av England visst år gjorda beslagen å varor, som sedermera icke eller endast delvis av England ersatts, berott på svenska statens bristande förmåga att hävda dess rätt. Med sådan utgångspunkt torde man emellertid icke kunna betrakta englandsbeslagen för visst år såsom en isolerad företeelse — lika litet som beslagen av allenast viss vara — utan man torde böra tillse, huru för varje sökandes vidkommande saken ställde sig, om hänsyn toges till samtliga beslag. En ovillkorlig förutsättning för en skattereglering borde vara, att det kunde påvisas, att förlust utöver eventuellt gjorda avskrivningar verkligen uppstått, därvid utebliven vinst eller förlorad ränta å varornas värde givetvis icke torde kunna anses såsom förlust. Hade genom ersättning från England tillsammans med den ersättning, som uppburits på grund av försäkringar, varornas ursprungliga värde med avdrag för eventuella avskrivningar blivit till fullo täckt, måste yrkandet att beslaget få avskriva vissa varupartier få anses oberättigat.

Bolaget påyrkade i sin begäran om skattereglering godtagande av en avskrivning år 1915 av skillnaden mellan värdet av de nämnda år beslagtagna och av England sedermera icke ersatta varorna, enligt bolagets uppgift 1,310,913 kronor 81 öre, och den ersättning bolaget uppgåve sig hava år 1920 erhållit från England, 906,533 kronor 62 öre, eller med ett belopp av 404,380 kronor 19 öre. Beträffande frågan, huruvida under de följande åren före 1920 avskrivning gjorts å nämnda varor, visade revisor Normans utredning, att år 1916 å varorna i England avskrivits ett belopp av 218,548 kronor 10 öre, men att en motsvarande uppskrivning skett 1917. Under detta och följande år avskrevs å bolagets varulager 165,670 kronor 52 öre respektive 375,000 kronor, men hade det icke kunnat utrönas i vad mån dessa avskrivningar hänförde sig till varorna i England. Emellertid hade den år 1918 gjorda avskrivningen å 375,000 kronor följande år återgått genom lagrets förnyade uppvärdering. I 1919 års inventarium hade varorna upptagits till ungefär sina ursprungliga värden, eller till 1,310,913 kronor 81 öre, och det vore från denna siffra bolaget utginge vid sitt yrkande till rätt på avskrivning under år 1915. Emellertid befundes det, att häri inginge varor, som beslagtogs år 1916 med 385,687 kronor 69 öre.

Självfallet kunde det icke ifrågakomma att låta de år 1916 gjorda beslagen påverka den taxering, som avsåge 1915 års rörelse. Den i ansökningen lämnade uppgiften å uppbyren ersättning syntes ej heller riktig. Enligt revisor Normans utredning hade bolaget från England i ersättning uppburit år 1920 960,045 kronor 75 öre samt år 1921 38,201 kronor 6 öre, tillsammans sålunda 998,246 kronor 81 öre. Vidare hade bolaget under åren 1919 och 1920 erhållit försäkringsersättning med tillsammans 499,184 kronor 22 öre, och slutligen syntes härtill även böra läggas i december 1918 bokförd vinst å i England sålt kaffe 193,815 kronor. Tillsammans utgör detta 1,691,246 kronor 3 öre, under det att, som nyss nämnts, 1919 års inventarium upptog värdet av i England liggande beslagtagna varor till 1,310,913 kronor 81 öre. Under dessa förhållanden torde grunden för bolagets ansökan få anses bortfallen, och kravet på skattereglering torde sålunda i detta fall sakna berättigande.

I anledning av revisorn Normans berättelse samt statskontorets sistnämnda utlåtande anförde bolaget i en den 26 oktober 1928 dagtecknad skrift följande:

Till Konungen.

I anledning av den av revisorn Paul Norman avgivna den 24 april 1928 dagtecknade redogörelse rörande de iakttagelser, som vid genomgående av undertecknat bolags räkenskaper gjorts, samt statskontorets utlåtande den 20 juni 1928 ber undertecknat bolag få avgiva följande påminnelser.

Bolaget nödgas påstå, att revisorns granskning av räkenskaperna icke verkställts med nödig omsorg och att redogörelsen för granskningen är av den ensidiga art, att bolaget måste uttala sin förvåning över att en granskning, som avsetts att vara och gör anspråk på att vara opartisk, kunnat resultera i ett dylikt aktstycke. Till bevis för dessa hårda omdömen må följande tjäna.

Bolaget har dels vid muntligt samtal mellan undertecknad direktör och revisorn Norman och dels skriftligen framhållit bland annat:

1) att den siffra, 906,533 kronor 62 öre, som bolaget i sin ursprungliga ansökan uppgivit motsvara Aktiebolaget E. L. Schüllerqvist år 1920 enligt 50 procentavtalet tillkommande ersättning, är riktig. Differensen mellan av bolaget uppgivet belopp, 906,533 kronor 62 öre, samt revisor Normans uppgift, 960,045 kronor 75 öre, utgöres av kostnader, 29,594 kronor 86 öre i samband med avtalet och 23,917 kronor 27 öre, som utgör betalning för utom avtalet försålt kaffe; samt

2) att den ersättning av 38,201 kronor 6 öre, som bolaget erhållit 1921, alltså året efter uppgörelsen med England, utgör värdet av tillgångar, som vid 1920 års bokslut upptagits till 49,000 kronor.

I stället för att skriftligen öppet vidgå sitt misstag i berörda hänseenden svarar revisor Norman, på sätt framgår av hans här bilagda svar å bolagets skriftliga hänvändelse till honom, att han »ber få hänvisa direktör Schüllerqvist direkt till departementet».

Däremot har revisorn, på sätt framgår av samma svar, verkligen behagat vidgå, att han upptagit försäkringsersättningarna till ett belopp, som med icke mindre än 103,144 kronor 41 öre överstiger vad bolaget i verkligheten bekommit.

Redan här angivna omständigheter visa ju oförtydligt befogetheten av bolagets nyss fällda omdöme om revisorns granskning och redogörelse.

Men därtill kommer ytterligare, att revisorn icke i minsta mån vid sin granskning tagit notis om eller i sin redogörelse berört de högst betydande räntebelopp, uppgående till cirka 380,000 kronor, som bolaget under årens lopp fått vidkännas såsom ränta å de belopp bolaget nödgats upplåna för finansiering av de varor, vilka beslagtagits i England.

Vid sin utredning synes revisor Norman kommit till det resultat, att bolaget skulle erhållit 1,691,246 kronor 3 öre, till vilken siffra han kommit på följande sätt:

»Enligt 50 % uppgörelsen:

År 1920 från E. Löfgrens advokatbyrå i olika poster..	kronor	960,045: 75
» 1921 » » » » » » .. »		38,201: 06
	Kronor	998,246: 81

Försäkringsersättning:

År 1919 Ocean	kronor	81,001: 25
» 1920 »	»	177,708: —
» » Hansa	»	40,474: 97
» » Statens Krigsförsäkringskommission	»	200,000: —
		499,184: 22
Kassapost december 1918		193,815: —
	Kronor	1,691,246: 03»,

vilket enligt hans beräkning skulle motsvara ersättning för år 1919 upptagna varor 1,310,913 kronor 81 öre, därvid alltså *icke* tagits i betraktande räntor cirka 380,000 kronor.

Bolaget kan icke med stöd av vad förut sagts gå med på denna missvisande uppställning. I första rummet bör väl i denna jämförelse med de under åren erhållna värdena läggas beslagsbeloppet enligt 1916 års inventarium, 1,699,482 kronor 48 öre, som till följd av frigivning (1918 års försäljning) sedermera nedgått.

Jämförelsesiffrorna skulle då ställa sig på följande sätt:

Beslagtagna varor enligt 1916 års bok-		
slut	kronor	1,699,482: 48
plus räntor (c:a)	kronor	380,000: —
∴ av försäkringsbolagen		
eftersänkta räntor..	»	103,144: 41 (c:a) 276,855: 59 (c:a) 1,976,338: 07

varemot skulle svara:

ersättningsbelopp i England 1920, enligt re-		
visor Normans utredning	kronor	960,045: 75
∴ omkostnader	kronor	29,594: 86
försålt utom avtalet	»	23,917: 27
	»	53,512: 13
	Kronor	906,533: 62
försäkringsersättningar	»	396,039: 81
ersättning för försålt kaffe	»	193,815: —
		1,496,388: 43

utvisande alltså en förlust för bolaget av c:a 480,000 kronor å de bokförda värdena.

Hade i redogörelsen hänsyn tagits till dessa faktiska förhållanden, hade som av förestående jämförelser framgår resultatet blivit ett helt annat än det av revisor Norman uppställda, och faller härmed hela bevisvärdet av revisorns granskning och redogörelse. Och härvid bör observeras, att bolaget i sin förestående utredning endast rört sig med siffror, vilka godtagits och vitsordats av revisor Norman.

En granskning och redogörelse, som visats och *erkänts* vara behäftad med sådana brister, kan icke tillerkännas vitsord i något avseende. Felen äro sådana, att man icke heller i övriga delar kan våga lita på utredningen.

Nu begär bolaget emellertid icke alls någon täckning för de förluster, som bolaget, enligt vad ovan visats, lidit till följd av englandsbeslagen, utan bolaget begär blott, att skatten skall beräknas såsom om bolaget beslagsåret 1915 gjort den avskrivning, som då bort ske. Statskontoret ställer sig avvisande häremot därför att bolaget fått en ersättning som överstiger det belopp, som bolaget underlåtit att avskriva. Statskontoret glömmer härvid den egentliga grunden för bolagets framställning. Bolaget har underlåtit att verkställa effektiva avskrivningar, och detta har skett i förlitande på att bolagets intressen skulle skyddas av svenska staten. Därigenom har bolaget fått vidkännas krigskonjunkturskatt på fullkomligt obefintliga inkomster. Om nämligen avskrivningar i tillräcklig omfattning skett under beslagsåren och särskilt under år 1915, så hade bolaget varit år 1921 skattskyldigt för de ersättningar, som uppbyros under år 1920, men då fanns icke någon krigskonjunkturskatt.

Det går icke enligt bolagets mening att — på sätt statskontoret gör — likställa förevarande fall med det vanliga fallet, att »företag redovisa och beskattas för tillgångar, som sedermera visa sig vara värdelösa eller av lägre värde än det, vartill de vid taxeringen upptagits, och som därför först något efterföljande år av- eller nedskrivs». Här föreligga sådana »aldeles säregna och starka skäl» för bifall till bolagets framställning, som statskontoret efterlyser. Detta har statskontoret tidigare ansett, men ändrat mening efter att hava tagit del av revisorns uttalande. Bolaget kan omöjligt inse, på vad sätt revisorns utredning rubbat den bärande tankegången i bolagets framställning.

Statskontoret vill numera, att hänsyn skall tagas till samtliga beslag. Detta kan omöjligt ske genom en så enkel räkneoperation som den revisorn gjort. Skall rättvisa skipas på den vägen, så måste skatten omräknas för alla åren. Man måste verkställa avskrivning av alla varupartier varje beslagsår och beskatta ersättning, när den influtit.

Nu har bolaget nöjt sig med att begära skattelättnad för det år, som varit mest tyngande för bolaget. Om en fullständig omräkning av alla årens taxeringar verkställdes, skulle det säkerligen vara mycket givande för bolaget. Något sådant anspråk har bolaget icke velat framställa, och detta dels därför att den därför erforderliga utredningen skulle bliva alltför vidlyftig att utföra och dels — och detta framför allt — därför att det här icke gäller en skattefråga, som överklagats i ordinär väg.

Bolaget har vågat begära, att det nådevägen skall skipas rättvisa. Det är möjligt, att bolagets utredning är i någon mån summarisk, men bolaget tror sig dock hava visat, att bolaget genom svenska statens bristande förmåga att tillvarataga bolagets rätt åsamkats skatter, som överstiga vad bolaget bort skatta, med minst de av bolaget yrkade beloppen. Om också utredningen är summarisk, så är dock även den rättvisa som kräves, blott summarisk. Säkert är att bolaget icke skulle genom ett bifall till dess framställning beredas någon oberättigad förmån. Bolaget får därför i underdånighet vidhålla sin framställning i saken.

Härtill vill bolaget endast foga, att därest Eders Kungl. Maj:t, med anledning av bolagets förestående kritik av revisor Normans redogörelse, skulle finna en ny undersökning av bolagets räkenskaper av behovet påkallad, så har bolaget givetvis icke någonting att däremot erinra, utan ställer bolaget med största beredvillighet i fullt förlitande på sin rättvisa sak sina räkenskaper till förfogande.

Gävle den 26 oktober 1928.

Underdånigst

Aktiebolaget E. L. Schüllerqvist.

Genom beslut den 15 februari 1929 fann Kungl. Maj:t bolagets ansökning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

En näringsidkares beskattning grundar sig som bekant på avlämnad deklARATION, som uppgöres med stöd av bokslutet för beskattningsåret. Man utgår då från vinsten enligt Vinst & Förlust Kontot. Storleken av denna vinst är direkt beroende av det värde, till vilket man upptagit den 31 december beskattningsåret befintligt varulager. Om man vid värdering av lagret icke håller dettas värde nere i sådan grad, att man »är på den säkra sidan», kan det inträffa, att företaget ett senare år visar förlust, vilket enligt gällande skattelagar icke skapar rätt till restitution av skatt, som erlagts för det år, för vilket redovisades en vinst, som blev för stor på grund av att lagret upptogs till för stort värde. Om man ser saken på lång sikt och i djupare mening, synes det ligga orättvisa i det förhållandet, att icke ett senare år skall få gottgörelse för en dylik förlust.

Här nämnt förhållande har bland annat gjort, att näringsidkare vid bokslutet upptaga varulagret till så lågt värde, att ingen risk föreligger att försäljningen inbringar mindre än inventerade värdet. På det sättet vinner företaget samma fördel, som en restitution av skatt på grund av förlust genom underlåten nedskrivning av lagret skulle medföra. Denna praxis vid lagervärderingen synes hava vunnit taxeringsmyndigheternas gillande.

Jag tillåter mig erinra om vad 1936 års skattekommitté skriver i sitt betänkande (sid. 230). »Denna större frihet beträffande inventarier m. m. kan tänkas anordnad antingen så, att man åstadkommer en uppmjukning genom att fastställa mindre stränga regler rörande tillämpning av redan gällande huvudprinciper, eller så att man går ett steg längre och medger avdrag med

större belopp än som svara mot den verkliga värdeminskningen och sålunda i beskattningsavseende godkänner ett medvetet skapande av dolda reserver på samma sätt, som nu får ske beträffande varulager.»

Då man vid beskattningen godkänner en undervärdering, som till och med innebär skapandet av dolda reserver, har det allmänna därigenom beviljat den skattskyldige en förmån, som i sak är detsamma som förmånen av en skatte-restitution på grund av att varulagret icke givit ett utbyte, som motsvarar dess inventerade värde.

Jag vill erinra om detta förhållande med anledning av kungl. statskontorets principiella invändning mot den av Aktiebolaget E. L. Schüllerqvist gjorda framställningen om restitution av skatt. Ett bifall till nämnda bolags hemställen finner visserligen principiellt icke stöd i gällande skattelagar men innebär i sak icke ett större tillmötesgående mot bolaget än de fördelar, som beskattningspraxis giver vilken näringsidkare som helst.

Då här anförda synpunkter enligt min mening äro tillämpliga på den vanliga inkomstskatten, bliva de särskilt verksamma, då det gäller en så speciell skatt som krigskonjunkturskatten med tanke på denna skatts karaktär.

För ett bifall till bolagets framställning om restitution av skatt komma härjämte, såsom jämväl ämbetsverken på sin tid framhöllo, starka moraliska och billighetsskäl. Bolagets beslagtagna varupartier var England till en början berett att frigiva — det erkändes från engelsk sida att bolaget stod fritt från alla misstankar — men egendomligt nog tvingades bolaget slutligen att gå med på en 50-procentuppgörelse. Det engelska erbjudandet innebar ett ultimatum — antingen hälften eller ingenting — och i detta läge nödgades bolaget acceptera det med hänsyn till de finansiella svårigheter kapningarna givetvis förorsakade bolaget. Från bolagets sida har under de gångna åren allt åtgjorts i syfte att få en slutgiltig reglering av fordringarna på den engelska kronan till stånd men utan positivt resultat. Bolaget kunde givetvis aldrig tänka sig möjligheten av någon annan utveckling än att varorna så småningom skulle lösgivas eller åtminstone helt ersättas och i sina deklARATIONER för vederbörande års beskattning upptog det därför de i England liggande varupartierna som tillgångar till deras fulla värde. Otvetydigt framgår alltså, att i förevarande fall skatt måst betalas å tillgångar, som ej existerat. En restitution av det ansökta skattebeloppet torde därför få betraktas som ett rättvist och rimligt tillmötesgående från det allmännas sida.

Under åberopande härav får jag hemställa,

att riksdagen måtte medgiva, att förenämnda skattebelopp, 62,803 kronor 16 öre, jämte ränta därå i enlighet med kammar-rättens beräkning, må återbetalas till Aktiebolaget E. L. Schüllerqvist.

Stockholm den 23 januari 1939.

Torsten Henriksson.